Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 29 maja 1933 r. 125.

Treść numeru:

ŁOTWA.

ESTONJA.

x

x x

ŁOTWA:1."Latvijas Kareivis" o polityce niemieckiej."Latvijas Kareivis" /z 24.V.1933/:W związku z ostatniem przemówieniem Hitlera nasuwa się myśl, że Hitler inaczej nie mógł mówić. W Lozannie Niemcom się udało zwolnić od spłat reparacyjnych. Obecnie Niemcy będą próbowały uwolnić się od dalszych skrępowań narzuconych przez traktat wersalski. Niemcy postarają się uzyskać prawa zbrojenia, a wtedy przemówią zapewne innym tonem i mogą zażądać rewizji granic, co obecnie bez wojny jest niemożliwe. Przedwcześnie jest przeto wierzyć słowom Hitlera.-

2.Założenie t-stwa handlu polsko-łotewskiego w ujęciu "Pehdeja Brihdi". "Pehdeja Brihdi" /z 24.V.1933/:Po fiasku rokowań handlowych między Polską a Łotwą powstało w Rydze t-stwo polsko-łotewskie do handlu między obu krajami. Towarzystwo to będzie się zajmowało wydawaniem licencyj importerom i eksporterom. Charakterystyczną jest rzeczą, że towarzystwo nie rozporządza żadnemi kapitałami i niema praktyki handlowej. Towarzystwo korzysta natomiast z poparcia wpływowych osób.-

3.Projekty Rozenberga odnośnie Korytarza Pomorskiego i Litwy. "Pehdeja Brihdi" /z 24.V.1933/:Londyński korespondent "Chicago Tribune" komunikuje o nowym projekcie utworzenia Locarna północno-wschodniego, wysuniętym przez Rozenberga i Papena. Według tego projektu Niemcy otrzymałyby Korytarz Pomorski, zaś Polska tytułem rekompensaty - Litwę. Polska zostałaby odsunięta od wpływów francuskich, a poddana opiece Berlina. Byłby to pierwszy etap na drodze projektowanej okupacji Ukrainy przez Niemcy. Ten nowy projekt wysunięty został zamiast poprzedniego projektu Rozenberga przewidującego rekompensatę Polski w postaci części Ukrainy.-

4.Działalność monarchistów rosyjskich na Łotwie."Jaunakas Zinas" /z 26.V.1933/:Jak wykazało śledztwo policyjne, w Rydze działała doniedawna organizacja monarchistów rosyjskich. Na czele organizacji stali b.oficerowie carscy. Ryska grupa organizacja została już zlikwidowana. Centrala organizacji mieściła się w Paryżu. W Rydze działali następujący byli oficerowie: ppułk.Senow, rotmistrz Wulfius, ppor.Siemionow i Biliński. Wszystkie wspomniane osoby zostały przekazane władzom sądowym.

5.Drugi protest niemiecki z powodu karykatury na ministra niem. Goeringa. Prasa łotewska/z 28.V.33/:Przedstawiciel niemiecki w Rydze wręczył

rządowi łotewskiemu drugą notę protestu z powodu zamieszczonej przez "Socjaldemokrats" obraźliwej karykatury ministra niemieckiego Goeringa.

6. Łotewski handel zagraniczny w kwietniu. "Pehdeja Brihdi" /z 24.V.1933/: Handel zagraniczny Łotwy w kwietniu wyrażał się w tys. łatach według państw jak następuje:

	Import.	Eksport.		Import.	Eksport.
Anglja	76,1	1.688	Litwa	332	385
Belgja	286	427	Polska	332	385
Francja	215	220	Rosja Sow.	337	108
Holandja	100	193	Niemcy	2.278	1.193
Estonja	111	187	Ameryka półn.	250	36

ESTONJA: 1. Prasa zagraniczna o przesileniu rządowem w Estonji. "Päevaleht" Nr.139 /V.1933/: W prasie fińskiej ukazał się szereg artykułów, poświęconych wypadkom politycznym w państwach bałtyckich, w których przedstawiono przebieg ostatniego przesilenia rządowego w Estonji.

M.in. w "Hufvudstadsbladet" z dn.22 maja zamieszczono artykuł wstępny p.t. "Polityka i gospodarka państw bałtyckich". Pismo nadmienia, że "po kilkakrotnych daremnych próbach polityków estońskich udało się wreszcie leaderowi partji nar.-umiarkowanej Tönissonowi utworzyć nowy gabinet. Dużo coprawda pomogła mu w tem dziele prasa, która wciąż przypominała obywatelom o komplikacjach, mogących wyniknąć z tak długotrwałego przesilenia". Następnie pismo opisuje przebieg zgromadzenia parlamentu 18 maja, rozkład w partji agrarjuszy, o poparciu rządu przez blok niemiecko-szwedzki i znaczeniu tego rządu i wreszcie podejrzenia socjalistów, że nowy rząd będzie dążyć do obniżenia kursu korony. Samo pismo również niebardzo wierzy w zapewnienia Tönissona, że będzie dążył do utrzymania korony na dotychczasowym poziomie.-

2. Program gospodarczy nowego rządu. "Päevaleht" Nr.139 /V.1933/: Nadzwyczajne posiedzenie gabinetu ministrów w dn.22 maja 1933 r. zostało uświęcone szkicem programu gospodarczego. Przypuszczać należy, że w dotychczasowej gospodarce państwowej zostaną wprowadzone znaczne zmiany. Minister Gospodarki narodowej zebrał wszystkie dane, dotyczące przemysłu, handlu, finansów i t.d. dla dania obrazu obecnej sytuacji. Jak wiadomo, rząd chce zwrócić baczniejszą uwagę na wzmożenie produkcji przemysłu i rolnictwa oraz pozostawić zupełną swobodę działalności handlowej, znosząc dotychczasową ingerencję państwa.

W związku z tem postanowiono rozwiązać sprawę ochrony zbożowej. W dziedzinie finansów rząd postanowił zrównoważyć budżet państwowy ograniczeniem rozchodów, nie zaś wprowadzeniem nowych podatków.

W "Kaja" /z 26.V/ ukazał się artykuł poświęcony polityce gospodarczej nowego rządu. Pismo zgóry wrogo się ustosunkowało do niej, aczkolwiek nowy rząd przedstawił ją narazie tylko w ogólniejszych zarysach. Treść tego artykułu brzmi następująco:

Pisma narodowo-umiarkowane przytaczają wiadomości, których treść budzi poważne obawy. Tak więc od dłuższego czasu głosi się, że zniesione zostaną ograniczenia handlu i obrotu walutowego, znoszone są licencje i t.d. Na pierwszy rzut oka wydawaćby się mogło, że nic w tem złego, że zanik tych ograniczeń przyczyni się do tego, że życie będzie swobodniejsze, że będzie lepiej. Będzie to jednak zbyt powierzchowne ujęcie sprawy. Widać bowiem, że każde państwo dąży do ograniczenia importu, by w ten sposób bronić własnej produkcji. Jeżeli zniesie się te ograniczenia, kraj zalany będzie towarami obcych państw, estońskie zaś towary nie znajdą rynku zbytu, bo napewno żadnemu państwu nie będzie tak pilno z otwarciem granicy, jak Estończykom. Dążyć trzeba do tego, by znaleźć zbyt dla estońskich towarów, import zaś może być tylko ekwiwalentem eksportu. 25 maja nowy rząd powinien był ogłosić program swej pracy. Cały naród oczekiwał tego z niecierpliwością. I cóż? Naczelnik Państwa poprzestał tylko na przytoczeniu kilku wytycznych, które wcale nie wyczerpały tak ważnego problemu. Z tegoby wnioskować można, że rząd wogóle nie ma żadne-

go programu, albo też, jeśli ma, nie waży się jego ogółowi wyjawić. Ani w tym, ani też w drugim wypadku naród nie może niczego dobrego spodziewać się od rządu.

Pod czarną maską można występować tylko w cyrku, nie zaś w polityce.-

3. Z m n i e j s z e n i e s i ę d o c h o d ó w p a ń s t w o w y c h ."Vaba Maa" Nr.119 /V.1933/:W kwietniu r.b. wpłynęło 2,9 milj.koron dochodów, czyli o 12% mniej, niż w tymże miesiącu r.ub. W poszczególnych dziedzinach spadek przedstawia się następująco:

Podatki bezpośrednie	o 19,7%
opłaty stemplowe	" 15,8%
cła	" 15,2%
akcyza, mon.spiryt.	" 5,7%.

4. I l o ś ć p i e n i ę d z y w o b i e g u ."Esmaspäev" Nr.21. /V.1933/:Według danych, dostarczonych przez centr.Urząd Statystyczny, ilość pieniędzy w obiegu wyniosła do 1.IV.1933 r. 35400000 koron, w tem banknotów 31.100.000 koron.

5. L i c z b a m i e s z k a ń c ó w w m i a s t a c h ."Esmaspäev" Nr.21 /V.1933/:Ilość zarejestrowanych w miastach mieszkańców do 1 maja r.b. wyniosła 341.246 osób, w tem 150.171 mężczyzn i 191.075 kobiet.

Ilość mieszkańców w poszczególnych miastach /największych/ przedstawia się, jak następuje:

	Razem.	Mężczyzn.	Kobiet.
Tallin	135.242	59.542	75.700
Dorpat	74.319	32.142	42.177
Narwa	24.517	10.684	13.833

6. Z m i a n a u s t a w y o s ł u ż b i e p a ń s t w o w e j. "Päewaleht" Nr.134 /V.1933/:Minister Komunikacji przedłożył rządowi projekt ustawy, na zasadzie której §§ 13 i 18 o służbie państwowej będą zredagowane w sposób następujący:

§13.Urzędnik,tracący swe stanowisko, zostaje przeniesiony na inne, nie niższe jednak, niż o dwa stopnie pod względem płacy. W razie braku wolnego miejsca, przenoszony jest do rezerwy urzędników przy M-stwie Oświaty i Spraw Socjalnych, o czem decyduje rząd Republiki. Tak samo, z tychże powodów zostają przenoszeni do rezerwy wojskowi, tracący posadę.

§18.Jeżeli będący w rezerwie urzędnik odmawia przyjęcia trzeciego stanowiska /nie niższego niż o 2 stopnie/, traci prawo do dalszego ubiegania się o posadę.

Z tego wnioskować można, że bez zgody urzędnika nie można go przenieść do wolnego zawodu.-

7. R u c h o k r ę t ó w w p o r c i e t a l l i ń s k i m w k w i e t n i u ."Päewaleht" Nr.134 /V.33/:W kwietniu wpłynęło do portu tallińskiego 57 okrętów /pojemność 33782 netto tonn/. wypłynęło: 68 okrętów o pojemności 34.045 tto tonn.

8. Z a k u p z ł o t a p r z e z B a n k E s t o ń s k i ."Vaba Maa" Nr.118 /V.33/:Według tygodniowego sprawozdania Banku Est. z okresu od 1 maja do 8 maja ma Bank Estoński 18,7 milj.koron w złocie i 1,4 milj.koron w walucie zagranicznej pokrycia. Wysokość pokrycia korony wzrosła do 46,58%. W ostatnich czasach Bank Est. czyni zakupy złota, aby uniezależnić kurs korony od kursu innych walut. Zapasy złota przechowywane są przedewszystkiem w Londynie w banku państwowym, w innych bankach rachunki złota są mniejsze.-

9.R u c h o s o b o w y n a k o l e j a c h ."Vaba Maa" 118 /V.33/:Ilość podróżnych na kolejach wyniosła w marcu r.b. 501000 osób na szerokotorowych i 75000 osób na wąskotorowych.Transport:204600 tonn towarów.-

10.O d p o w i e d ź E s t o n j i n a o r ę d z i e R o o s e v e l t a ."R.Ztg." 113 /V.33/:20 maja wysłało M-stwo S.Zagr. do prezydenta U.S.A.Roosevelta telegram,w którym powiadomił o zmianie rządu w Estonji i wręczeniu jego orędzia nowego naczelnikowi państwa.21 maja miało się odbyć posiedzenie Gab.Ministrów w celu naradzenia się nad orędziem Roosevelta.-